

KÚRIA

Bfv.I.1783/2015/6. szám

A Kúria Budapesten, a 2016. év február hó 23. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A lopás vétsége miatt folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság 10.B.XVIII.1588/2012/34. számú, valamint a Fővárosi Törvényszék 25.Bf.XVIII.6941/2014/11. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bírósága 2014.január 20. napján kihirdetett 10.B.XVIII.1588/2012/34. számú ítéletével a terheltet, mint többszörös és különös visszaesőt bűnösnek mondta ki lopás vétségében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont]; ezért egy év börtönbüntetésre, a közügyektől két év eltiltásra és száz napi tétel pénzbüntetésre ítélte azzal, hogy a terhelt a szabadságvesztésből feltételes szabadságra nem bocsátható. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét ezer forintban állapította meg azzal, hogy az így kiszabott 100.000 forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén napi tételenként kell egy-egy nap fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre átváltoztatni. Emellett megszüntette a Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság 5.B.XX.702/2007/47. számú ítéletével kiszabott egy év kettő hónap börtönbüntetésből engedélyezett feltételes szabadságot és elrendelte a Gödöllői Városi Bíróság 5.B.657/2010/7. számú ítéletével kiszabott hat hónap, próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetés végrehajtását. Rendelkezett továbbá a polgári jogi

igénnyel és a felmerült bűnügyi költségről.

A védelmi fellebbezések alapján másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék a 2014. november 21. napján jogerős 25.Bf.XVIII.6941/2014/11. számú ítéletével az elsőfokú bíróság határozatát megváltoztatta; a terhelt bűncselekményét a Btk. 370. § (1) bekezdésbe ütköző és a (3) bekezdés be) pontja szerint minősülő lopás bűntettének minősítette, büntetését - mellőzve a rendelkező részből a különös visszaesésre utalást - többszörös visszaesővel szemben kiszabottnak tekintette, rendelkezett arról, hogy a pénzbüntetést - meg nem fizetése esetén - börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni, és helyesbítette a polgári jogi igénnyel kapcsolatos rendelkezéseket. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A jogerős ügydöntő határozatok ellen a terhelt nyújtott be felülvizsgálati indítványt, azt a Be. 416. § (1) bekezdés a), b), c) és d) pontjára alapozva.

Az indítványozó szerint a másodfokú bíróság annak ellenére, hogy terhére az ügyész nem jelentett be fellebbezést, súlyosabban - lopás bűntettének - minősítette a cselekményét, és akként rendelkezett, hogy a mellékbüntetésként kiszabott pénzbüntetést meg nem fizetése esetén fogház helyett azt börtönben kell végrehajtani, ezzel megsértve a súlyosítási tilalmat, ami miatt a büntetés végrehajtás során lényegesen hátrányosabb helyzetbe került.

Kifejtette, hogy a cselekmény elkövetésekor hatályos büntető jogszabályok számára kedvezőbb rendelkezéseket tartalmaztak, mint a bíróság által figyelembe vett, az elbíráláskor hatályos Btk., mivel a korábbi elítélésével kapcsolatos feltételes szabadság megszüntetése mellett az összbüntetés számára kedvezőbb lenne.

Emellett arra utalt, hogy mind az eljáró nyomozóhatóságok mind a bírósági megsértette az eljárási szabályokat, és támadva a bíróság által figyelembe vett bizonyítékokat arra hivatkozott, hogy törvénytelenül került sor bűnössége megállapítására.

Ezért azt indítványozta, hogy a Kúria állapítsa meg a súlyosítási tilalom megsértését, a megtámadott határozatokat helyezze hatályon kívül és az eljáró bíróságokat utasítsa új eljárásra.

A Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak találta.

Álláspontja szerint a bíróságok törvényesen alkalmazták a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő Büntető Törvénykönyv rendelkezéseit, mivel azok a terhelt számára kedvezőbb elbírálást eredményeztek, és ennek kapcsán nem kell figyelemmel lenni az

összbüntetéssel kapcsolatos rendelkezésekre, mivel azok nem tartoznak a cselekmény elbírálásának körébe.

Nem találta megállapíthatónak a súlyosítási tilalom megsértését sem, tekintettel arra, hogy a másodfokú bíróság nem súlyosabb büntetést szabott ki, hanem részint a minősítést változtatta meg és súlyosabb büntetés kiszabása nélkül önmagában a cselekmény súlyosabb minősítése nem jelenti a súlyosítási tilalom megszegését, részint pedig a Btk. 51. § (2) bekezdése szerinti, kötelező törvényi előírást alkalmazta.

Ezért arra tett indítványt, hogy a Kúria a megtámadott határozatokat hatályában tartsa fenn (BF.1828/2015/1.).

A terhelt a Legfőbb Ügyészség indítványára tett észrevételeiben a felülvizsgálati indítványban foglaltakat fenntartotta, megismételve azt.

.-.-.

A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 423. § (4) bekezdésében írtaknak megfelelően a felülvizsgálati indítványban megjelölt okra figyelemmel bírálta felül; emellett tekintettel volt ugyanezen törvényhely (5) bekezdése alapján a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában megjelölt, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező esetleges eljárási szabálysértésekre is.

A Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a bíróság határozatának meghozatalára a Be. 373. § (1) bekezdés I. b) vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor.

Az indítványozó azonban ilyen eljárási szabály megsértésére nem utalt, és ilyen eljárási szabálysértést a Kúria a hivatalból lefolytatott vizsgálat alapján nem észlelt sem az első, sem a másodfokú bíróság eljárásában.

Nem képezik ugyanakkor a felülvizsgálat tárgyát azok az akár a nyomozás, akár a tárgyalás során megvalósult eljárási szabálysértések, amelyek nem tartoznak ebbe a körbe.

Emellett a terhelt egyéb eljárási szabálysértésekre utalt ugyan, tényeleghesen azonban a bizonyítékok bizonyító erejét, a bíróságok bizonyíték-értékelő tevékenységét és ezen keresztül a tényállást támadta.

A Be. 423. § (1) bekezdésére figyelemmel azonban a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ítéletben megállapított tényállás az irányadó,

és az a felülvizsgálati indítványban nem is támadható.

Erre figyelemmel a Kúria a megállapított tényálláshoz még annak esetleges megalapozatlansága esetén is kötve van, és a felülvizsgálat során a vitatott jogkérdések kizárólag az alapeljárásban megállapított tényállás alapján bírálhatók el. A bizonyítékok eltérő értékelésére, eltérő következtetés levonására, bizonyításra, illetve ilyen célból az ítélet hatályon kívül helyezésére nincs törvényes lehetőség.

A felülvizsgálati indítvány ezért ezen részében a törvényben kizárt.

Kétségtelen, hogy a Be. 416. § (1) bekezdés d) pontja alapján akkor is helye van felülvizsgálatnak, ha a bíróság határozatának meghozatalára súlyosítási tilalom [Be. 354. és 355. §, 405. § (1) és (3) bekezdés, 459. § (4) bekezdés] megsértésével került sor.

A súlyosítási tilalom megsértésére vonatkozó hivatkozást azonban alaptalannak találta a Kúria.

A Be. 354. § (1) bekezdése szerint az elsőfokú bíróság által felmentett vádlott bűnösségét megállapítani, a vádlott büntetését, illetve a büntetés helyett alkalmazott intézkedést súlyosítani csak akkor lehet, ha a terhére fellebbezést jelentettek be.

A súlyosítási tilalom azonban nem azt jelenti, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet egyetlen rendelkezését sem változtathatja meg a terhelt hátrányára.

A súlyosítás tilalma nem zárja ki, hogy a másodfokú bíróság a tényállást akár a terhelt számára is hátrányt jelentően módosítsa, és ezáltal - vagy akár e nélkül - a büntetés érintetlenül hagyásával a cselekményt súlyosabban minősítse (BH 2012.255.).

Az ugyanis a büntetés, illetve a büntetés helyett alkalmazott intézkedés súlyosítását tilalmazza; a tilalmazó rendelkezések között a cselekmény minősítésének súlyosítása nem szerepel.

Ugyancsak nem járt a súlyosítási tilalom megsértésével a másodfokú bíróság azon rendelkezése, amelyben a pénzbüntetés átváltoztatása folytán megállapított szabadságvesztést a terheltnek börtönben kell letöltenie.

Az elsőfokú bíróság törvénysértően rendelkezett az átváltoztatás folytán fogházban végrehajtandó szabadságvesztésről, ugyanis a Btk. 51. § (2) bekezdése szerint akkor, ha a pénzbüntetést végrehajtandó szabadságvesztés mellett szabták ki, a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozatára a kiszabott

szabadságvesztés fokozata az irányadó.

Miután a terhelttel szemben a pénzbüntetés kiszabására börtönben végrehajtandó szabadságvesztés mellett került sor, a másodfokú bíróság a törvény kötelező rendelkezését alkalmazva rendelkezett a pénzbüntetés átváltoztatása esetén a szabadságvesztés végrehajtási fokozatáról. Ezzel ugyanis nem súlyosította a pénzbüntetést, és így nem sértette meg a súlyosítási tilalmat.

A súlyosítási tilalom nem terjed ki a felülbírált határozat rendelkezésinek a törvény kötelező előírásából eredő változtatására; a törvényt sértés kiküszöbölése érdekében a szigorúbb büntetés-végrehajtási fokozat megállapítása, a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezések megváltoztatása a másodfokon eljáró bíróságnak joga és egyben kötelessége a terhelt terhére irányuló fellebbezés nélkül is.

Ezért ebben a részében a Kúria a felülvizsgálati indítványt megalapozatlannak találta.

Alaptalan a felülvizsgálati indítvány a Btk. 2. §-ának alkalmazására vonatkozó részében is.

A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja szerint felülvizsgálatnak van helye, ha a bűncselekmény törvényt sértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvényt sértő büntetést szabtak ki, vagy törvényt sértő intézkedést alkalmaztak.

A Büntető Törvénykönyv időbeli hatályáról rendelkező 2. § (1) bekezdése alapján a bűncselekményt az elkövetése idején hatályban lévő büntető törvény szerint kell elbírálni.; a (2) bekezdés szerint azonban akkor, ha a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekményt vagy enyhébben bírálendő el, az új büntető törvényt kell alkalmazni.

Töretlen azonban a Kúria gyakorlata annak megítélésében, hogy a Btk. 2. §-ának téves alkalmazása csak akkor felülvizsgálati ok, ha kihatott a bűnösség megállapítására vagy törvényt sértő büntetés kiszabását eredményezte (BH 2014.293.).

A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja szerint az esetleges hibás minősítés nem önmagában, hanem csak akkor felülvizsgálati ok, ha a kiszabott büntetés vagy alkalmazott intézkedés törvényt sértő. A kiszabott büntetés pedig akkor tekinthető törvényt sértőnek, ha annak neve vagy mértéke a Btk. valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközik.

Ez azonban a felülbírált ügyben nem állapítható meg.

Az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény 316. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés I. fordulata szerint minősülő lopás vétségének büntetési tétele két évig terjedő szabadságvesztés, ahogy az elbíráláskor hatályos Btk. 370. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő lopás vétsége is.

Kétségtelen, hogy a másodfokú bíróság a minősítést megváltoztatta, azonban a büntetést nem súlyosította. Így az törvénysértőnek az elkövetéskor hatályos törvénynek megfelelő minősítés mellett sem tekinthető.

Emellett a Btk. alkalmazását a terhelt számára korábban engedélyezett feltételes szabadság megszüntetésére vonatkozó rendelkezések számára kedvezőbb módosulása indokolta.

Egyebekben pedig a Kúria egyetértett a másodfokú bíróság ítéletében kifejtett érveléssel, mely alapján nem a cselekmény enyhébb minősítése folytán indokolt az elbíráláskor hatályban lévő Büntető Törvénykönyv alkalmazása, hanem azért, mert az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény rendelkezéseire figyelemmel a terhelttel szemben időközben hatályba lépett Budapesti IV. és XV. Kerületi Bíróság 1.B.IV.1208/2010/71. számú ítéletének végrehajtása során engedélyezett feltételes szabadságot is meg kellene szüntetni. A törvény 48. § (4) bekezdése alapján ugyanis a bíróság a feltételes szabadságot megszünteti, ha az elítéltet az ítélet jogerőre emelkedését megelőzően, vagy azt követően elkövetett bűncselekmény miatt a feltételes szabadság alatt végrehajtandó vagy részben felfüggesztett szabadságvesztésre ítélik.

Ilyen rendelkezést azonban az elbíráláskor hatályos Btk. már nem tartalmaz. A 40. § (1) bekezdés a) és b) pontja alapján ugyanis a feltételes szabadságot a bíróság akkor szünteti meg, ha az elítéltet az ítélet jogerőre emelkedését követően elkövetett bűncselekmény miatt a feltételes szabadság tartama alatt, vagy a feltételes szabadság tartama alatt elkövetett bűncselekmény miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélik. Erre figyelemmel pedig már nincs törvényes lehetőség a másodfokú ítéletben megjelölt újabb elítélés vonatkozásában a feltételes szabadság megszüntetésére. Az pedig nem kétséges, hogy ilyen rendelkezés meghozatala egyértelműen a terhelt hátrányára alkalmazott intézkedés lenne, ezért az elbíráláskor hatályos Btk. kedvezőbb rendelkezéseket foglal magába.

A Kúria mindezekre figyelemmel a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

A Kúria végzése elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. § (4) bekezdés b) pontja zárja ki. Az

ismételt indítvány benyújtásával összefüggő tájékoztatás a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy ez esetben a Kúria az indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát is mellőzheti a Be. 421. § (3) bekezdésére figyelemmel.

Budapest, 2016. február 23.

Dr. Mészár Róza s.k. a tanács elnöke, Dr. Csák Zsolt s.k. előadó bíró, Dr. Soós László s.k. bíró

A kiadmány hitelével:
TóthLné
bíróági tisztviselő